

יו"ל ע"י מוסדות
שארית ישראל
ווילעדניק בע"ר
קאראסטין
אוקריינא

שארית ישראל

דברי תורה
וסיפורים
מרבני
הרה"ק רבי
ישראל
דוב בער
מווילעדניק
זצוק"ל

אור העבודה

פנינים מדברי רבינו בעניני עבודת ה'

אור הפרשה

דברי תורה מרבנינו על פרשת השבוע

'הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר' (דברים אה)

וברש"י: בשבעים לשון פירשה להם. התורה ניתנה בשבעים לשון, 'באר היטב' (ראה שבת פח:), אך לשון ארמי שהוא התרגום, יש סברא שהוא בפני עצמו ואינו בכלל השבעים לשון. ובאמת ידוע שהתרגום אינו פירוש על לשון הקודש כי אם ענין בפני עצמו, אבל כל שארי הלשונות המה פירושים על לשון הקודש, דהנה התורה הקדושה בעצמה הוא אותיות קדושים, והלבוש שלה הראשון הוא לשון הקודש, ואחר כך כשנלכשה בלבוש שק באלפי אלפים לבושים, יש לה בכלל כל לבושי השבעים לשון.

(עמוד קג)

'רב לכם סוב את ההר, פנו לכם צפונה' (שם בג)

'רב לכם סוב את ההר', פירוש שאתם מרחיקים את עצמכם ומסבבים אותו, על דרך 'סחור סחור' (שבת יג.) מעבירות גדולות שהוא 'הר', 'פנו לכם צפונה', להשיג על דברים צפונים – עבירות ופניות שהם דקים וצפונים, וד"ל.

בשו"ע הל' שבת (סי' שכח סעיף יב) בענין לחלל את השבת בשביל חולה שיש בו סכנה, כתוב שם שמצוה בגדולי ישראל, והנה אף על פי כן כתבו האחרונים [שם בהג"ה] שנהגו עכשיו על ידי עכו"ם דווקא. והטעם פשוט, כי מפני שנתמעטו הלבבות ויכול להיות חילול שבת שלא במקום פיקוח נפש, על כן החמירו לזהר כל מה דאפשר.

ועל פי הסוד הוא כי הנה עבירה לשמה בזה מעלה ניצוצות ממקום עמקי הקליפות ביותר, והנה כל זה הוא בגדולי ישראל שיש להם בחינת מוחין דגדלות, יש להם הכח לכנוס בזה ולהעלות משם, והן שהעושה הוא מגדולי ישראל, או בשביל גדולי ישראל, מה שאין כן במי שאין לו מוחין דגדלות, הגם לכשאין עכו"ם מותר בסתמא בשביל פיקוח נפש, שמן השמים זיכוהו לכך ויסיעוהו מן השמים, על כל פנים אין מצוה שיהיה ישראל, כי אולי לא יוכל לעלות אם יכנוס לשם, ועל כן החמירו האחרונים עכשיו, מחמת דלא שכיחי כל כך גדולי ישראל, מה שאין כן מי שידוע בעצמו שהוא מגדולי ישראל גם עכשיו הדין כן, וכן עשה מורי הק' מטשערנאביל, וכן שמעתי בשם הרב הק' מליאדי ז"ל שעשה כן.

(עמוד קנג)

זמני
כניסת
ויציאת
השבת

קאראסטין	אנטוורפן	לונדון	ניו יורק	בני ברק	ירושלים	
8:33	9:10	8:33	7:53	7:15	7:00	כניסת השבת
9:50	10:28	9:48	9:00	8:17	8:15	יציאת השבת
10:02	10:40	9:58	9:22	8:49	8:51	רביע תם

בפסוק 'דברי עוונות גברו מני פשעינו אתה תכפרם'
(תהלים סה ד). וקשה מהו הלשון 'דברי עוונות', הוה ליה לכתוב 'עוונות גברו מני' וגו'. והתירוץ הוא כי ידוע שמי שפגם בברית המעורר ח"ו אזי תיקונו שירבה דיבורים של קדושה בתורה ותפילה, ואם כן מי שיודע בעצמו שפגם יותר, אזי צריך להרבות יותר דיבורים של קדושה.

וזהו שהתפלל דוד המלך עליו השלום בעד כלל ישראל,
ואמר 'דברי עוונות', פירוש דברים של קדושה שאני צריך לדבר ולהרבות בשביל עוונותי שעשיתי, 'גברו מני' פירוש שאין בכוחי לדבר דיבורים כל כך נגד עוונות שעשיתי, לכן בקשתי ממך 'פשעינו אתה תכפרם', ולא תמתין על הדיבורים שלנו, כי אין בכוחנו מחמת טמטום הלב והמח.

(עמוד פד)

מוקצה (א)

מותר לטלטל מוקצה ע"י טלטול בגופו, דהיינו שאינו אווז את המוקצה בידיו אלא דוחפו בגופו [כגון ברגלו או במרפקו], ומותר לעשות כן אף לצורך המוקצה עצמו [ולדעת החזו"א אסור לצורך המוקצה עצמו].

כל זה הוא כשהטלטול בגופו אינו כדרך הטלטול בחול, אבל אם כן הוא הדרך לטלטלו תמיד – אין בזה היתר. ולכן משקפיים שנשברו בשבת [באופן שנעשה מוקצה] ועדיין לבוש בהם, או שנתקלקל שעונו ועדיין עונד על ידו – אסור לו לטלטלו כן אף שהוא טלטול בגופו, לפי שכן הדרך לטלטלם.

המוצא מוקצה בכיסו בבגד שלבש מערב שבת, ינער את המוקצה במקום שמוצאו אם הדבר מתאפשר, ואם חושש שיאבד המוקצה או יתקלקל מותר לו לילך למקום המשתמר וינערנו שם.

וכל זה כשהמוקצה לא הונח בכיס הבגד בכוונה שיישאר שם בשבת, אבל אם הונח בכוונה, אם הוא בכיס התפור בשפתיו לבגד [כמו כיס מכנסיים וכדו'] – הרי הכיס נעשה בסיס למוקצה ואסור להכניס ידיו לכיס אבל הבגד עצמו לא נעשה מוקצה, ואם מונח בכיס שהוא מעצם הבגד [כמו כיס חולצה וכדו'] – הבגד עצמו נעשה בסיס ואסור לטלטלו בשבת אף לאחר שניער את המוקצה.

הרה"ק ר' אהרן מסטאלין - ווארשא בהרה"ק ר' ישראל הי"ד זצ"ל

הרה"ק ר' צבי אריה אברהם מאליק בהרה"ק ר' שמעון שלמה זצ"ל

•

יום ה' י"ג אב – הגה"ק ר' נתן נטע שפירא ב"ר שלמה (מגלה עמוקות) זצ"ל

•

יום ו' י"ד אב – הרה"ק ר' צבי הירש מליסקא ב"ר אהרן (אך פרי תבואה) זצ"ל

הרה"ק ר' יצחק מבוהוש בהרה"ק ר' שלום יוסף משפיקוב זצ"ל

יום שבת קודש ח' אב – הרה"ק ר' מיכאל מנאנאש ב"ר יעקב זצ"ל

•

יום א' ט' אב – הרה"ק ר' יעקב יצחק ב"ר אברהם הלוי (החווה מלובלין) זצ"ל

•

יום ב' י' אב – הרה"ק ר' דוד פורקעס (תלמיד הבעש"ט) זצ"ל

•

יום ג' י"א אב – הרה"ק ר' הלל מפאריטש ב"ר מאיר זצ"ל

לקראת יומא דהילולא הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע

ר' הערשל האכסנאי פכר את ידיו באין אונים, לוח השנה הראה כי בעוד שלושה ימים יגיע מועד תשלום ה'ראטע' – דמי החכירה השנתיים לפריץ בעל האחוזה, ומאין יבוא עזרו? ההצלחה לא שרתה בפונדק שלו השנה, אך קיווה שלכל הפחות יצליח לעמוד בתשלום השנתי, כדי שלא ישליכו הפריץ לבית הסוהר. אפס, כי אין בידו אפילו מחצית הסכום.

ר' הערשל היה מקושר בכל נימי נפשו ברבו ה'חוזה' מלובלין זי"ע. נוהג היה לנסוע אליו לעתים קרובות ולהתבשר מאמרי פיו הקדוש. בצר לו, החליט לנסוע לובלינה.

ה'חוזה' האזין ברוב קשב למצוקתו, והעתיר בתפילה עבורו. לאחר ששב ר' הערשל לביתו, באורח פלא הזמין לו ה'יתברך את מלוא הסכום לשלם לפריץ.

ומעשה – כך היה: בכפר סמוך התגורר אכסנאי נוסף, שכמו עמיתו ר' הערשל לא ראה ברכה בפונדקו, גם אצלו קרב יום תשלום ה'ראטע', ולרש אין כל. אף עליו ריחפה אימת מאסר ונישול מן הפונדק.

כשפגשה זוגתו את אשת ר' הערשל, סיפרה לה על צרתם וחברתה יעצה לה: "אמרי לבעלך שייסע ללובלין, שם שוכן איש אלוקים קדוש, בתפילותיו כבר הושיע אותנו לא פעם, מדוע שלא יפעל ישועה גם עבורכם?"

שבה האישה לביתה והחלה מפצירה בבעלה לנסוע לובלינה אל הרבי. כראותו שאינה מניחה לו, קם ונסע. הוא הגיע ללובלין בצהרי היום, ויפן כה וכה וישאל את היהודי הראשון שנקרה בדרכו: "איה מקום משכנו של הרבי?". שח לו הלה: "הרבי נסע ואינו בביתו".

האכסנאי היה איש תם ופשוט והרהר בלבו: "היתכן כדבר הזה?! בוודאי האיש אינו דובר אמת, כי מן הסתם רבי אינו נוסע אף פעם מביתו".

הוא שם פעמיו אל ביתו של ה'חוזה', אך גם שם נאמר לו כי הרבי אינו מצוי בביתו.

ועדיין פג לבו מלהאמין, והחליט: "אלך אל בית-המדרש, וכאשר אראה שם אדם עטוף בטלית ותפילין יושב ועוסק בעבודת הבורא, אדע כי זה הוא הרבי".

בבואו אל בית-המדרש, אכן ראה שם איש עטוף בטלית ומוכתר בתפילין יושב שקוע בשרעפי קודש. היה זה ה'יהודי הקדוש' מפשריסחא זי"ע.

ניגש אליו האכסנאי ביראת-כבוד, הושיט לו את ה'קויטל' עם הפדיון, וסיפר לו את צרתו. אך ה'יהודי הקדוש' סרב לקבל את הפדיון ואמר לו: "אני אינני רבי, לך אל הרבי הקדוש מלובלין". האכסנאי בשמעו זאת, נשבר לבו בקרבו ומרוב ייאוש מר ושברון לב התמוטט מתעלף ארצה.

כשראה ה'יהודי הקדוש' עד היכן הדברים מגיעים, רכן אליו ועורר אותו מעלפוננו, כששבה אליו הכרתו, אמר לו בנימה רחומה: "הנני הרבי, ועתה הסכת ושמע לעצתי – לך וקנה לך תרנגול גדול, הוא יקיץ אותך משנתך בחצות הלילה ואז תקום ותאמר תהילים, וה' יתברך ישמע שוועתך ויושיע אותך".

האכסנאי חזר מעודד לביתו, עשה בתמימות כפי שהורה לו הצדיק וקנה תרנגול.

ויהי בחצי הלילה כאשר קרא התרנגול, קם משנתו והחל שופך נפשו באמירת תהלים מעומקא דליבא. בעודו אומר תהילים, והנה דפיקות בדלת. אחד מגויי הכפר הנוהג לפקוד לפרקים את הפונדק, מבקש לקנות בקבוק יי"ש.

הוא נתן לו את מבוקשו והלה הלך לדרכו. כעבור שעה הופיע הגוי שוב, הפעם לחש לו: "יהודי, ראה, אני אוהב לשתות יי"ש אך בניי אינם מניחים לי לשתות", מדי דברו הוציא שק מלא זהובים "הא לך מעות אלו שחסכתי שנים רבות, מכיר אני אותך וסומך עליך, בכל פעם שאבוא, תתן לי לשתות".

היה זה סכום עצום. האכסנאי הנפעם מישועת ה', השקיע אותו במסחר וה' ציווה את הברכה בעסקיו, עד שהפך לנגיד מופלג. כל זאת בזכות ששמע לעצתו של ה'יהודי הקדוש' וקם בחצות לומר תהילים.

יצא החסיד מהבית וניגש אל האורווה, הוציא את סוסו ועגלתו ויצא לכיון שהיה נראה לו כנכון, אך כשהתחיל לנסוע החל הכלב לרוץ אחריו.

כעבור כמה פרסאות ראה לתדהמתו את שלושת האחים הגויים נוסעים לקראתו... הם הבחינו בו ואמרו לו שלא יעז לחשוב כי הוא יצליח לברוח מהם, כי עומדים הם להורגו ברגע זה. אולם אך ניגשו לבוא לעברו, קפץ עליהם הכלב כחיית טרף רעבה, נעץ בהם את שיניו החדות ושיסע אותם אחד אחד.

ראה החסיד את נפלאות הבורא יתברך אשר עשה עימו, בירך ברכת הגומל והמשיך בנסיעתו, כשכל הדרך רץ הכלב לקראתו ומראה לו את הכיוון הנכון, עד שהגיע לדרך המלך, או אז הבחין כי חל שינוי בכלב, מרגע לרגע נחלש כוחו עד כי עצר תחת עץ עבות ונפח את נפשו.

כעבור שעה קלה הגיע החסיד לווילעדניק, וסיפר לו את כל המוצאות אותו ואת נס הצלתו. רבינו האזין לו בקשב רב, ואמר לו: 'לשם מה היית צריך לתת לכלב גם את החלה של הסעודה השלישית, לא היה די בשתי החלות הראשונות'!?

'עתה לך וקנה חתיכת בד לתכריכים, עטוף בה את הכלב וקבור אותו במקום שמת. ודע לך כי לא היה זה כלב סתם, אלא נשמה מגולגלת היה'.

•

פעם הגיע חסיד לווילעדניק, וכשנכנס לביהמ"ד הבחין באיש בלתי ידוע שעל פי מלבושיו לא היה נראה כיהודי, הוא ישב בקרן זווית ואמר תהלים בדמעות שליש.

אמר לו החסיד שלום עליכם, ושאלו מי הוא ומהיכן הגיע. סיפר לו האיש כי הגיע ממרחק אל רבינו, הוא היה דר במקום שבו לא שמעו על הצדיק כלל וכלל. ביום מן הימים הוא החל לסור מן הדרך, ועיוות את אורחותיו מיום ליום, עד שבליה אחד בא אליו אביו בחלום וציוה עליו שיסע אל הצדיק מוילעדניק, ויבקש ממנו דרך תשובה.

דרש האיש וחקר היכן היא העיר ווילעדניק, עד שהגיע למחוז חפצו, ונכנס אל רבינו שסידר לו דרך תשובה לעונותיו, ולכן יושב כעת בביהמ"ד ואומר תהלים.

אחד מחסידיו של רבינו יצא פעם לדרכו אל רבינו, הנסיעה נמשכה גם ביום שישי אחת חצות היום, והנה לפנות ערב נרדם האיש והסוס סטה מן הדרך ותעה בתוך יער עבות.

כשהתעורר ראה שהלילה ירד ושבת באה לעולם, והנה הוא בתוך יער שאינו מוכר. לשמחתו הבחין בבית שבקע ממנו אור, פנה אל הבית וראה שם גוי שיושב בדד. ביקש ממנו היהודי רשות לשבות בביתו, ובעל הבית ניאות לו.

מיד נעמד החסיד לתפילת קבלת שבת, וכשסיים את תפילתו חשב לערוך את סעודת השבת ולבצוע את החלות שהביע עמו, אולם באותו רגע נכנסו אל הבית שלושת בניו של הזקן, ושאלו את אביהם מה טיבו של יהודי זה, ומה עושה הוא בביתם.

סיפר להם הזקן את סיפורו של היהודי, כי תעה בדרך וניאות לבקשתו לאפשר לו לשבות בביתו. החלו הצעירים להתלחש בינם לבין עצמם, אך הדברים הגיעו לאוזניו של החסיד, והבין כי חפצים הם להורגו וליטול את עגלתו ורכושו.

פרץ החסיד בכבי מר, והתחנן בפניהם שיניחוהו לנפשו עד אחר יום השבת, כי חפץ הוא לומר ווידוי לפני מיתתו ובשבת אין הוא יכול להתוודות. הסכימו הגויים לבקשתו כי ידעו שהוא נמצא ברשותם ואין לו סיכוי להימלט.

הגויים התיישבו לאכול ולשתות, וקודם לכתם לישון הכניסו לחדרו כלב גדול ומטיל אימה שישמור עליו לבל יצא מן החדר. ניסה החסיד לפתוח בסעודת השבת, אבל אפי' כזית לא היה יכול לבלוע, לכן נתן את פרוסת החלה לכלב. הוא לא היה יכול לעצום עין במשך כל הלילה מרוב פחד, ובמשך כל הלילה אמר תהלים.

השכם בבוקר יצאו הגויים הצעירים לעבודתם, ופקדו שוב על הכלב שלא יתנו לו לצאת מן החדר. היהודי התפלל שחרית ואחר התפילה נטל שוב את ידיו לסעודת השבת, אולם גם בפעם הזו לא היה יכול לאכול ונתן לכלב את החלה.

וכן בסעודה השלישית לא היה יכול לאכול, ונתן את החלה לכלב, וכך התיידד היהודי עם הכלב והיה הכלב נכרך אחריו כמו אל בעליו.

הערב ירד, והיהודי הבחין כי אין איש בבית חוץ מהגוי הזקן, והחליט לנצל את ההזדמנות ולהימלט על נפשו.

